

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 160g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 332 alin. (1) din Codul penal

(falsul în acte publice)

CHIȘINĂU

25 noiembrie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 13 iulie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 25 noiembrie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor „înscrisura de către o persoană publică în documentele oficiale a unor date vădit false” și „alte interese personale” din articolul 332 alin. (1) din Codul penal, ridicată de dl avocat Igor Hlopețchi, în interesele nei Sabina Grițco, în dosarul nr. 1-4856/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Djeta Chistol de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală privind învinuirea nei Sabina Grițco de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 332 alin. (1) [*falsul în acte publice*] din Codul penal.

4. În cadrul examinării cauzei, pe 30 iunie 2021, dl avocat Igor Hlopețchi a ridicat, în interesele nei Sabina Grițco, excepția de neconstituționalitate a textelor „înscrisura de către o persoană publică în documentele oficiale a unor date vădit false” și „alte interese personale” din articolul 332 alin. (1) din Codul penal.

5. Printr-o încheiere din 2 iulie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1
Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 22
Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște
drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 332
Falsul în acte publice

„(1) **Înscrierea de către o persoană publică în documentele oficiale a unor date vădit false**, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din **alte interese personale**,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Potrivit autorului excepției, prevederile contestate nu corespund exigențelor clarității și previzibilității legii penale. Potrivit autorului excepției, prevederile legale nu conțin o definiție a textelor „date vădit false” și „alte interese personale”. Astfel, în opinia autorului excepției, caracterul vag al normei ar putea genera adoptarea unor decizii arbitrare de cei competenți să aplice legea penală. De asemenea, autorul susține că justițiabilul este privat de dreptul de a prevedea, în mod rezonabil, condițiile în care ar urma să fie tras la răspundere potrivit articolului 332 alin. (1) din Codul penal.

9. Cu privire la noțiunea de „date vădit false”, autorul a menționat că este imposibilă stabilirea unor criterii care ar deosebi caracterul vădit de cel care nu este vădit al datelor false.

10. În opinia autorului, prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie unele prevederi din articolul 332 alin. (1) din Codul penal, care se referă la infracțiunea de fals în acte publice.

15. Având în vedere că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în procesul judecării unei cauze penale de învinuire de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 332 din Codul penal, Curtea a admis că instanța de judecată ar putea aplica prevederile criticate în cauza pe care o examinează.

16. Curtea constată că dispozițiile contestate din articolul 332 alin. (1) din Codul penal nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

17. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă din fața instanțelor de drept comun (a se vedea DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27). Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate constituie o ingerință într-un drept fundamental (HCC nr. 33 din 26 octombrie 2021, § 18).

18. Autorul excepției a pretins că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 22 [*neretroactivitatea legii*] și 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] din Constituție, susținând că prevederile contestate sunt contrare exigențelor calității legii penale.

19. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile garantate de Constituție (a se vedea HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 25; HCC nr. 13 din 21 mai 2020, § 41; HCC nr. 25 din 29 octombrie 2020, § 29; HCC nr. 3 din 14 ianuarie 2021, § 22).

20. Dispozițiile articolului 22 din Constituție, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) (a se vedea HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 105). Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmăririi penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (*Parmak și Bakir v. Turcia*, 3 decembrie 2019, § 57; *Jidic v. România*, 18 februarie 2020, § 76). Această afirmație este valabilă și în contextul articolului 22 din Constituție (DCC nr. 24 din 16 februarie 2021, § 20).

21. Așadar, pentru că autorul excepției ridică problema unei pretense încălcări a principiului legalității incriminării, la această etapă Curtea trebuie să verifice dacă prevederile contestate afectează, *prima facie*, acest principiu garantat de articolul 22 din Constituție.

22. Curtea observă că, deși autorul a ridicat excepția de neconstituționalitate a textelor „înscirerea de către o persoană publică în documentele oficiale a unor date vădit false” și „alte interese personale” din articolul 332 alin. (1) din Codul penal, în motivarea sesizării, el a susținut doar pretinsa neconstituționalitate a noțiunilor de „date vădit false” și „alte interese personale”.

23. Cu privire la noțiunea de „date vădit false”, Curtea constată că aceasta este utilizată în articolul 332 alin. (1) din Codul penal pentru a descrie componența infracțiunii de fals în acte publice.

24. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că exigența previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 40; HCC nr. 25 din 12 august 2021, § 65).

25. În acest caz, semnificația termenului contestat poate fi dedusă nu doar cu ajutorul consultanței juridice de specialitate, ci și din sensul obișnuit al acestuia (a se vedea *Moiseyev v. Rusia*, 9 octombrie 2008, § 241; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 54). Instanțele judecătorești pot stabili valențele noțiunii „date vădit false” doar în baza textului care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică, pornind de la sensul uzual al termenilor, având în vedere circumstanțele cauzei concrete și probele administrate (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 100 din 3 octombrie 2019, §§ 23-25).

26. Cu privire la neclaritatea textului „alte interese personale”, Curtea observă că autorul excepției nu a demonstrat în ce constă neclaritatea acestuia. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că simpla trimitere la prevederile constituționale nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 35; HCC nr. 33 din 26 octombrie 2021, § 21).

27. Cu toate acestea, Curtea constată că, prin Hotărârea Plenului nr. 7 din 15 mai 2017, Curtea Supremă de Justiție a stabilit unele repere care pot contribui la interpretarea noțiunii de „alte interese personale”. Astfel, potrivit interpretării oferite de instanța judecătorească supremă, prin alt interes personal se înțelege: „interesul nepatrimonial, care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale persoanei publice, respectiv, persoanei cu funcție de demnitate publică, din activitățile acestor persoane, în calitatea lor de persoane private, din relațiile lor cu persoane apropiate sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate sau forma organizatorico-juridică, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora” (pct. 11.1).

28. În aceste condiții, pentru că nu a fost demonstrată afectarea articolului 22 din Constituție, Curtea nu va efectua o analiză a prevederilor contestate prin prisma articolelor 1 alin. (3) și 23 din Constituție.

29. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 alin. (2) din Constituție, articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a textelor „înscirerea de către o persoană publică în documentele oficiale a unor date vădit false” și „alte interese personale” din articolul 332 alin. (1) din Codul penal, ridicată de dl avocat Igor Hlopețchi, în interesele dnei Sabina Grițco, în dosarul nr. 1-4856/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 25 noiembrie 2021
DCC nr. 180
Dosarul nr. 160g/2021*